

ADVIESRAAD WMO Leiden

Commentaar op het Conceptbeleidsplan Wet Maatschappelijke Ondersteuning: “Participatie Centraal”.

1. Het beleidsplan is een uitgebreid stuk geworden dat zich over het algemeen goed laat lezen. Waardering is er voor het feit dat geprobeerd is naast de beschrijving van de huidige situatie concrete doelen te stellen met een tijdsbestek waarin die doeleinden bereikt moeten worden en aangegeven is hoe beoordeeld kan worden of de doeleinden daadwerkelijk zijn gerealiseerd.
2. Veel toekomstig beleid wordt in het beleidsplan afhankelijk gesteld van allerlei evaluaties en studies. Het is jammer dat daardoor het zicht op (de termijn van) invoering van belangrijke beleidsmaatregelen ontbreekt. Dit fenomeen doet zich op verschillende plaatsen voor o.a. bij de doorontwikkeling van individuele voorzieningen. Het beleidsplan zou aan waarde winnen indien meer zou worden gezegd over de richting waaraan wordt gedacht.
3. Voor de verdere ontwikkeling van de WMO is gekozen voor een methodiek waarbij voor het grootste deel bestaand beleid als uitgangspunt wordt genomen en door het aanbrengen van accentverschuivingen binnen het bestaand beleid, het herijken van bestaand beleid en het verder ontwikkelen van beleid, integraal beleid ontstaat dat past binnen de WMO. Daarnaast is er op sommige onderdelen sprake van nieuw beleid. De Adviesraad heeft begrip voor deze aanpak, gezien de onzekerheden die verbonden zijn aan de invoering van de WMO. Bestaand beleid moet echter wel getoetst worden aan de uitgangspunten en de geest van de WMO. Het lijkt er op dat recent geformuleerd beleid daarbij buiten beschouwing blijft (pag. 4).
4. Door de Raad zijn in april 2007 kaderstellende uitgangspunten voor de WMO vastgesteld die zijn vertaald in een aantal kernbegrippen. In punt 2.2. worden deze kernbegrippen vermeld. Uit het beleidsplan wordt echter niet duidelijk in hoeverre het geschetste beleid aansluit bij deze kernbegrippen. Een verantwoording op dat punt lijkt ons op zijn plaats.
5. De switch van prestatievelden naar domeinen maakt het plan voor degenen die de invulling van de WMO willen volgen niet duidelijker. De gekozen benamingen van de domeinen wekken verwarring. De term “kwetsbare groepen” wordt gereserveerd voor de groepen die onder prestatieveld 7, 8, en 9 vallen. In het normale spraakgebruik worden ook gehandicapten, ouderen (boven een bepaalde leeftijd), mantelzorgers etc. onder kwetsbare groepen gerekend. Deze kwetsbare groepen vallen echter nu onder het domein “Individuele voorzieningen en mantelzorgondersteuning”. Het zou goed zijn indien in de domeinnaam tot uitdrukking zou komen om welke groepen het hier gaat. De domeinnaam zou dan kunnen luiden “Voorzieningen voor gehandicapten, ouderen, mantelzorgers”. In het verdere betoog zouden deze kwetsbare groepen expliciet kunnen worden benoemd. De domeinnaam voor de prestatievelden 7,8 en 9 zou dan kunnen luiden; “Voorzieningen voor maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg”.
6. Eén van de redenen voor een andere indeling en clustering is het streven naar integraal beleid en de uitvoering daarvan. De Adviesraad ondersteunt dat principe. Dat eist echter een duidelijke regie vanuit de gemeentelijke organisatie. De wijze waarop die regie gestalte moet krijgen is echter niet uitgewerkt. De beleidsnota komt niet verder

dan de constatering dat voor de regierol een goede afstemming tussen de verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie een voorwaarde is (pag.8).

7. De Adviesraad is het graag eens met het centraal stellen van het participatiebeginsel. Uitgaande van de WMO gaat het uiteindelijk om het deelnemen aan de samenleving van elke burger (die dat wenst). De plannen die in dit beleidsplan worden geschetst om dat te bereiken zijn echter o.i. te beperkt. Zo is over verkeer, vervoer, toegankelijkheid en deelname aan de arbeidsmarkt weinig terug te vinden. Het zijn zaken die voor alle burgers van belang zijn maar vooral voor kwetsbare groepen. Niet alles hoeft in deze beleidsnota een plaats te krijgen maar een afdoende verwijzing naar nota's of documenten waarin maatregelen op deze terreinen worden opgesomd is noodzakelijk. Het gestelde op pag. 13 (midden) over facetbeleid geeft onvoldoende duidelijkheid en vertrouwen dat het wel goed komt. Verwezen wordt hier naar de wijze waarop de gemeente in het verleden met de nota "de Leidensweg" is omgegaan.
8. In de voetnoot op pag 13 onderaan lijkt de gemeente de 22 VN-standaardregels: "Voor gelijke kansen voor mensen met een handicap" te omarmen. Wij pleiten ervoor deze verwijzing in de hoofdtekst van het beleidsplan op te nemen.
9. In aansluiting op het gestelde in punt 6 hierboven, ondersteunt de Adviesraad de instelling van een werkgroep integraal beleid voor mensen met een functiebeperking. Volgens het beleidsplan (pag.15) gaat deze werkgroep inventariseren welke belemmeringen er zijn voor mensen met een handicap. De Adviesraad wil echter graag dat de werkgroep de belemmeringen voor alle kwetsbare groepen (dus ook ouderen) inventariseert vanuit het centrale thema van de beleidsnota namelijk participatie. Aan de hand van de inventarisatie van deze werkgroep kan dan worden beoordeeld of in het voorliggende beleidsplan dan wel in andere documenten voldoende maatregelen zijn getroffen om de participatie van alle burgers te bevorderen door belemmeringen weg te nemen.
10. Participatie overstijgt het begrip compensatie. In de beleidsnota wordt het participatiebeginsel vooral ingevuld op collectief niveau. Compensatie kan eveneens op collectief niveau worden ingevuld maar zal vooral op individueel niveau toepassing vinden en wel in de geest van de WMO. In dat opzicht zal er op een andere manier tegen de voorzieningen uit de WVG, die naar de WMO zijn overgegaan, aangekeken moeten worden. Op pag. 23 van het beleidsplan wordt ingegaan op het compensatiebeginsel. In het beleidsplan wordt gekozen voor de doorontwikkeling van het compensatiebeginsel vanuit de praktijk van de WVG. Het zou goed zijn de kern van het compensatiebeginsel uit de Wet hier in het beleidsplan nog eens te noemen. Het gaat om beperkingen die een persoon ondervindt in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie. In het beleidsplan staat bij de toepassing van het compensatiebeginsel (anders dan in de geest van de WMO) de beschikbaarheid van voorzieningen nog steeds voorop. Geredeneerd vanuit de WMO zouden echter de beperkingen vanuit de persoon en de te bereiken uitkomst (in de zin van zelfredzaamheid en participatie) voorop moeten staan. De Adviesraad wil graag van de gemeente weten hoe zij (desnoods door middel van pilots) het compensatiebeginsel gaat invullen. De Adviesraad beseft dat het hier een gecompliceerde materie betreft.
11. In het kader van participatie van elke burger is sport een belangrijk fenomeen. Dit geldt in nog sterkere mate voor burgers met een handicap. Naar onze opvatting zou in het beleidsplan hieraan meer aandacht geschonken moeten worden.
12. Voor de burgers is het Servicepunt Zorg de belangrijkste toegangspoort naar de WMO. Daarom is het van groot belang dat het servicepunt goed functioneert. De Adviesraad heeft eerder aangegeven aan welke eisen het servicepunt moet voldoen. De in de geschetste plannen m.b.t. de doorontwikkeling van het Servicepunt spreken de

Adviesraad aan. De aangekondigde onderzoeken moeten niet te lang duren. De ambitie van het Servicepunt zou moeten zijn om cliënten met een gecompliceerde/meervoudige problematiek extra te (doen) ondersteunen, waarbij huisbezoeken noodzakelijk zijn. Huisbezoeken dragen ook bij aan de acceptatie van de uiteindelijk door de gemeente te nemen besluiten.

13. Een kwalitatief goede dienstverlening van het Servicepunt betekent dat optimaal wordt aangesloten op de wensen van de verschillende gebruikersgroepen. Daarom stelt de Adviesraad voor te komen tot de oprichting van een permanente gebruikersgroep voor het Servicepunt. Die gebruikersgroep kan knelpunten in de uitvoering signaleren en kennis en informatie inbrengen over specifieke doelgroepen. De Adviesraad zal binnenkort over mogelijke samenstelling en relatie van de gebruikersgroep tot de gemeente en de Adviesraad een advies uitbrengen. Hiermee wordt invulling gegeven aan het gestelde op pag.22 over participatie van de Adviesraad.
14. Hieronder nog een paar detailopmerkingen.
  - *Afkortingen.* Een aantal in dit beleidsplan vermelde afkortingen komen in de afkortingenlijst niet voor.
  - *Mantelzorg.* Bij het gestelde over de mantelzorg het volgende. In de definitie van mantelzorg dient iets opgenomen te worden over de emotionele band tussen de zorgvrager en de mantelzorger. De taken van de mantelzorger kunnen ook betrekking hebben op persoonlijke verzorging en verpleging. Mantelzorg hoeft niet altijd onbetaald te zijn. Als de zorgvrager beschikt over een PGB dan kan hij of zij de mantelzorger een vergoeding geven bijv. voor gedeelde inkomsten of kosten maar ook voor het verrichten van taken waarvoor de zorgvrager op grond van de AWBZ is geïndiceerd. Verder zou bij het voornemen van het samengaan van de steunpunten mantelzorg (pag. 21) vermeld moeten worden dat de service aan de cliënten daardoor niet zal verminderen. Tenslotte geldt voor mantelzorgers, dat zij niet alleen niet overbelast moeten raken maar ook nog moeten kunnen blijven deelnemen aan de samenleving.
  - *Vrijwilligerswerk voor jongeren* (pag. 18). Dit is niet alleen om jongeren meer actief te betrekken bij dit werk, maar ook om ideologische en pedagogische redenen.
  - *Levensloopbestendige woningen.* De Adviesraad betwijfelt sterk of de ambitie om uiterlijk in 2010 3.500 levensloopbestendige woningen aan de woningvoorraad toe te voegen, kan worden gehaald. De verantwoordelijke wethouder heeft zich al in die zin uitgelaten.
  - *Inspraak en klachtrecht* (pag.31). Niet voldoende duidelijk is dat gewaarborgd is dat klachten die bij de aanbieders van voorzieningen worden ingediend zodanig worden geregistreerd, dat zij ook integraal ter kennis kunnen worden gebracht van het College. Voor het zicht op de uitvoering van de WMO is dit echter wel essentieel.
  - *Individuele voorzieningen.* De cliënt is volledig afhankelijk van de “prestaties” van de aanbieders. Het komt nogal eens voor dat aanbieders zich niet houden aan toegezegde leveringen zowel voor wat betreft de aard van de levering als de leveringstermijnen. Het zou goed zijn als overeengekomen leveringen schriftelijk zouden worden vastgelegd en de cliënt die levering ook kan afdwingen.